

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 16.07.1980, sp. zn. NdV 6/80, ECLI:CZ:NS:1980:NDV.6.1980.1

Číslo: 2/1981

Právní věta: U trestných činů nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 269 a § 270 tr. zák. je podle § 18 odst. 1 tr. ř. místně příslušný jak vojenský soud místa, kde se pachatel zdržoval v okamžiku uplynutí 24 hodin po lhůtě stanovené v povolávacím rozkaze, tak vojenský soud místa, kde nenastoupil službu u součásti ozbrojených sil uvedené v povolávacím rozkaze. Řízení koná ten z těchto soudů, u něhož podal prokurátor obžalobu nebo jemuž byla věc postoupena nepříslušným soudem. Výlučná místní příslušnost vojenského soudu podle § 19 odst. 1 tr. ř. k projednání trestných činů příslušníků ozbrojených sil je dána až tehdy, jestliže pachatel byl v době podání obžaloby již příslušníkem součásti, pro kterou byl zřízen vojenský soud.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 16.07.1980

Spisová značka: NdV 6/80

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Příslušnost soudu

Předpisy: 140/1961 Sb. § 269

§ 19 odst. 1

§ 270 141/1961 Sb. § 18 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Z odůvodnění:

Vojenský obvodový prokurátor v Litoměřicích podal dne 22. 4. 1980 obžalobu na odvedence J. H. pro trestný čin nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 270 odst. 1 tr. zák. Dne 30. 4. 1980 vojenský obvodový soud Litoměřice tuto obžalobu předběžně projednal a podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl, že se věc postupuje k projednání vojenskému obvodovému soudu České Budějovice jako soudu místně příslušnému. V odůvodnění tohoto rozhodnutí soud mj. uvedl, že za místo, kde došlo k naplnění objektivní stránky trestního činu, je nutno považovat místo posádky vojenského útvaru v N., u něhož měl obžalovaný nastoupit výkon vojenské základní služby.

Vojenský obvodový soud České Budějovice vrátil trestní spis vojenskému obvodovému soudu Litoměřice, který obžalobu dne 13. 6. 1980 znovu předběžně projednal a podle § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl, že se věc postupuje k projednání vojenskému obvodovému soudu v Brně jako soudu

výlučně příslušnému. V odůvodnění tohoto rozhodnutí soud uvedl, že obžalovaný měl k výkonu vojenské základní služby nastoupit u vojenského útvaru v N., pro který je dána výlučná příslušnost vojenského obvodového soudu Brno ve smyslu ustanovení § 19 odst. 1 tr. ř.

Vojenský obvodový soud Brno pro přezkoumání obsahu trestního spisu při předběžném projednání obžaloby v neveřejném zasedání dne 30. 6. 1980 usnesením podle analogie § 188 odst. 1 písm. a) tr. ř. vyslovil, že k projednání věci není příslušný, a předložil trestní spis vojenskému kolegiu Nejvyššího soudu ČSSR k rozhodnutí sporu o příslušnost.

Senát vojenského kolegia Nejvyššího soudu ČSSR projednal podle § 24 tr. ř. spor a dospěl k těmto závěrům:

Z hlediska věcné příslušnosti je nepochybné, že k projednání této trestní věci je podle ustanovení § 14 odst. 3, § 16 tr. ř. v prvním stupni příslušný vojenský obvodový soud. Předmětem sporu byla toliko místní příslušnost ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 tr. ř., resp. § 19 odst. 1 tr. ř.

Vojenský obvodový soud Litoměřice při rozhodování o postoupení věci vojenskému obvodovému soudu Brno vycházel z názoru, že výlučná místní příslušnost tohoto soudu ve smyslu ustanovení § 19 odst. 1 tr. ř. je dána vzhledem k tomu, že obviněný měl nastoupit výkon vojenské základní služby u vojenského útvaru v N., pro který byl zřízen vojenský obvodový soud Brno. Tento názor je nesprávný, protože výlučná místní příslušnost vojenských soudů podle ustanovení § 19 odst. 1 tr. ř. k projednání trestných činů příslušníků ozbrojených sil a ozbrojených sborů vzniká teprve tehdy, jestliže pachatel v době podání obžaloby byl příslušníkem součásti, pro kterou by zřízen vojenský soud. Protože obviněný odvedenec J. H. nenastoupil výkon vojenské základní služby u výše uvedeného vojenského útvaru a nestal se tedy příslušníkem ozbrojených sil, je k projednání jeho trestní věci ve smyslu ustanovení § 18 odst. 1 tr. ř. místně příslušný soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán.

Místem spáchaného činu je místo, kde došlo k jednání, jakož i místo, kde nastal nebo měl nastat následek trestného činu; jsou-li tato místa různá, jsou obě místem spáchání činu. Pod pojmem jednání je nutno rozumět nejen konání, ale také opomenutí, jak výslovně plyne z ustanovení § 89 odst. 2 tr. zák., podle něhož jednáním je i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel podle okolností a svých poměrů povinen.

Z hlediska jednání je místem spáchání činu místo, kde byla naplněna objektivní stránka trestného činu. U trestných činů omisivních je to místo, kde měla být vykonána činnost, jejíž opomenutí zakládá trestný čin. Proto místem spáchání trestných činů nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 269 a § 270 tr. zák., které jsou delikty omisivními, je především to místo, kde pachatel nesplnil příslušnou zákonem uloženou povinnost, tj. místo, kde se zdržoval v okamžiku uplynutí 24 hodin po lhůtě stanovené v povolávacím rozkaze (u přípravy a pokusu trestného činu podle § 269 tr. zák. i dříve). Místem spáchání trestného činu je i místo, kde nastal anebo měl nastat následek trestného činu. Jestliže následek nastal nebo měl nastat na jiném místě, na kterém došlo k trestnému jednání (ať již formou konání nebo opomenutí), jde o tzv. distanční delikt, u něhož místem spáchání je jak místo, kde pachatel jednal, tak i místo, kde mělo dojít nebo došlo k následku. Trestné činy nenastoupení služby v ozbrojených silách podle § 269 a § 270 tr. zák. mohou být v konkrétních případech distančními delikty tehdy, jestliže k následku, tj. k nenastoupení služby u příslušné součásti ozbrojených sil došlo na jiném místě, než na kterém pachatel opomenul splnit dispoziční ustanovení v povolávacím rozkaze.

Senát vojenského kolegia Nejvyššího soudu ČSSR při svém rozhodování vycházel též ze zásady vyslovené v ustanovení § 22 tr. ř., podle které v případě, že je ve smyslu odpovídajících ustanovení trestního řádu dána příslušnost několika soudů, koná řízení z těchto soudů ten, u něhož podal prokurátor obžalobu nebo jemuž byla věc postoupena nepříslušným soudem.

Ve smyslu shora uvedených zásad přichází v úvahu místní příslušnost jednak vojenského obvodového soudu České Budějovice, v jehož obvodě byl dislokován útvar, kde měl obviněný nastoupit výkon vojenské základní služby, jednak příslušnost vojenského obvodového soudu Litoměřice, v jehož obvodu se obviněný zdržoval v okamžiku dokonání trestného činu. Poněvadž na obviněného podal prokurátor obžalobu u vojenského obvodového soudu Litoměřice, je k projednání této trestní věci příslušný tento soud, který se zřetelem na ustanovení § 22 tr. ř. nebyl oprávněn postoupit věc k projednání vojenskému obvodovému soudu České Budějovice.

Rovněž postup vojenského obvodového soudu České Budějovice nebyl správný. Měl s poukazem na ustanovení § 22 tr. ř. vyslovit svou nepřislušnost a předložit věc společně nadřízenému soudu k rozhodnutí podle § 24 tr. ř.